

Teater. Muusika

Miks taksikoeral on kõverad jalad?

"Tsaar ja puusepp" Estonias 30. 10. 39.

Lortzingi "Tsaar ja puusepp" meeldis mulle juba siis, kui ma seda koomilist opereti omal ajal poisikesena nägin Riia väga heas hinnateatris. Meeldis mulle ka "Vanemuises" Viisimaa lavastuses, kus Karl Põlde oli hästi sobiv tsaar Peeter ja Arnold Vaino tore Saardami püürmeister. Ta meeldis mulle väga "Estoniaski" teisel etendusel ja meeldib mulle arvatavasti edaspidigi.

"Tsaar ja puusepp" on koomiline oper, milles on palju koomikat. See ei ole pleonasm, kui arvestada, et koomiline oper, opeéra comique, ei tarvitsegi olla sisult, sündmuslikult või muusikalt koomiline. "Laknégé" näit. on "opeéra comique", aga selle nimiseline mürgitab enese ja "koomikat" on temas ainult nii palju, et turupildis üks daam otsib hädaldades oma hinnalist saatjat. Nimetatud "koomilise" operi üheks peatumuseks on see, et temas laulunumbriid vahelduvad kõneldava proosaga. Muide, "Armeniski" kõneldi selle esimeses redaktisioonis proosat, ja seda redaktisiooni on mõni aasta tagasi Pariisis uuesti ette kantudki.

Niisits, "Tsaar ja puusepp" on koomiline ooper sõna õiges mõttes. Sündmusliku ja tegelaste koomilisi külgi oli lavastaja-näitejuht Anne Viisimaa ka tarvilisel määral välja toonud. Ta esitab operi heas buffostilis, väga heaturjuiselt, seejuures aga laskumata tarbetusse klannasdi. Ja mis on väga tähtis — tegelased peavad truuft kinni nalle näitejuhi poolt etteseadud piirest ega viska üle aisa.

Muide, "Tsaari ja puusepa" sündmuslikus ja naljus on palju naiivsus. Aga seda temale ette heita tähendaks umbes sama kui taksikoeral ette heita ta kõveraid jalgu. Taksikoeral on kõverad jalad kaasa sündinud, koomiline ooper on loomult naiivne — ka siis, kui ta ei olegi koomiline. Inimesi, kes sugugi ei või nautida koomilist ooperit — tõeöela vaatamine ei ole nautimine — võib ainult kahetseda.

Kahetlenata on palju rik-kam nende teatriskaajate elu, kes võivad nautida tragöödiat, komöödiat, rahvatükki, janti, operetti, laulunängu, koomilist ooperit, "suurt ooperit jne." kui nende oma, kes "nautivad" olemas, ainult tšisist sõnadrasmat või "rasket" ooperit, või kes hindavad üle kõige "probleemi". Aga loomulikult peavad mitmekesisemagi maistega teatriskaajad nautima taksikoera kui taksikoera, täi. tragöödiat kui tragöödiat, janti kui janti jne. Teiste sõnadega, igale lavatööstele liigile tuleb selle vaatamisel ja vaatlemisel lahendada tema liigi-seisukohalt. Koomilist ooperit ei saa võtta ei läbikomponeeritud ooperi ega opereti seisukohalt, kuigi ta on viimase eelkäija. Teda ei saa võtta peene komöödia ega jandi seisukohalt. Ta on omaette liik, mil on praegugi:

veel eluõigus suure ooperi ja opereti kõrval — ka "Estonias" — ja teda tuleb võtta sellisena. Meie oleksime palju kaotanud, kui "Estonia" ei oleks melle annud Fljow, "Martha", Donizetti "Don Pasquale" ja Lortzingi "Tsaari ja puuseppa". "Tsaar ja puusepp" ei ole kahlenata nii sädelev, aga temaski on palju värskest, palju siiralt naer-tama ning naerumagi panevat nalja ja liisut muusikast. Selfeks, et aru saada, et näit. teise vaatusse sekstet kuulub kerge ooperikriandusse kauneimate pärlide hulka, selleks ei olegi tarvis olla muusika-tundja.

Lõbusa ooperi sündmuslik areneb a. 1698 Saardamis, siis kui Peeter I oli Hollandis õppimas laevahituskunsti. Peategelasiks on peale tsaari veel teine Peeter — väejuht, keda peetakse tsaariks, Saardami "tank" püürmeister ja selle kena nõbu Maria. Ooperi lavastusest ja tegelasist kirjutatakse, kui olen näinud olemas solistide koos-etend.

"Estonia" teater

W. Mettus.

Täna, keskajadatal, A. Lortzingi koomiline ooper "Tsaar ja puusepp", mis on üks tähtsaimaid ooperid Lääne-Euroopas ja sai meil esietendusel väinustatud vastuvõtu osaliseks. See on

ingru aegadest, kui vene tsaar Peeter Suur viibis Hollandis ja töötas seal puusepana laevade-ehitamise alal. Tsaari Hollandis viibimusest saavad teada inglased ja prantslased, ja sel pimali tekkivad koomilised konfliktid ja arusaamatused, mida peab lahendama Saardami linnapea, kelle osas esineb A. Vaino suurepärase meenuga.

Neljapäeval 2. nov., operett "Montmartre'i kantsik". Selle opereti viisriikas muusika, suurepäraseid balletiseneid ja operetiingidega läbipõhitud ingru Pariisi kumstnikkonna elust on alati pakutunud publikule mõnusat ajaviidet.

Reedel, 3. nov., H. Raudsepa valmukeas komöödia "Amerika Kristus".

Sara Räsina viimne kontsert

Neljapäeval, 2. nov., annab viiulikumstrik Sara Räsina "Estonia" kontsertsaalis oma viimase kontserdi, mille kava on täiesti uus. Sara Räsina sai oma esimesel esinemisel "Estonias" suure meenu ja hiljavarate arvustuste osaliseks. Viimase kontserdi pääsmad on eelmüügil teatrickassas nr. 2.

Töölisterater

Täna, Nipernadi ja aastapäjad 21. korda. Alguks kell 7/8 õhtul. Pääsmad 20—125 senti.